

ISZÁNTÓ

ÁRIZETÉSI ÁR

10 példányban	10 fillér
20 példányban	18 fillér
30 példányban	25 fillér
40 példányban	32 fillér
50 példányban	40 fillér
60 példányban	48 fillér
70 példányban	56 fillér
80 példányban	64 fillér
90 példányban	72 fillér
100 példányban	80 fillér

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a szombatnapot kivéve.
Ezen utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatala:
Nagyvárad, Szilágyi Dezsa-utca 8.
A szerkesztőség kizárólag a postai úton
adásra vagy megőrzésre való
vállalkozik.
Előfizetők és hirdetőink a kiadó
hivatalához forduljanak.

LXIII. évfolyam 261. szám.

Nagyvárad

Szerda, 1917 november 14.

Feltre és Primolanó.

Az olasz siklás utolsó kapuját döngetjük.

Már tegnap megemlékeztünk róla, hogy mily nagy fontossággal bírna reánk nézve, ha sikerülne a primolanói erődesoportot hamarosan leküzdeni. Ugy látszik, hogy Isten segítségével ez a vágyunk is teljesedni fog, mert már tegnap este megérkezett a jelentés, hogy az erődesoportnak öt erődje közül kettőt már is elfoglaltunk, és nagyon könnyen meglehet, hogy mire a sorok megjelennek, már itt lesz a többi három elesének a híre is.

Mint a kártyavárak omlottak össze a határmenti összes olasz védőművek győzelmes hadseregeink ellenállhatlan nyomása alatt. Súlyos milliókat költött ezekre a védelmi művekre Olaszország és még csak arra sem voltak képesek, hogy hadseregeink előnyomulását késleltessék.

Kezdtük tavaly Arsieró és Assiagonál, most pedig folytattuk munkánkat és rövid 3 héatalatt egymásután kerültek sorra, az Osoppo-Gemona, Resinitsa; a vigo-lorenzagói, a pieve di cadorei, az agordói és végül most a primolanó-lamoni erődesoportok.

A val suganai völgyet elzáró primolanói védelmi művek leküzdésével az utolsó kapu is kinyílik előttünk, mely az olasz siklásra vezet, mert a Piave könyökében levő Feltre elfoglalása már csupán órák kérdése lehet.

E cikk írásának időpontjáig más újabb hírekről nem tudunk. E hírszegénységből talán arra mégis következtethetünk, hogy az olaszok a „Sette Comuni“ fennsíkján nem vetettek nagyobb erőket latba, mely ha megtörtént volna, arról bizonyára kaptunk volna valami formában értesülést.

Ha pedig az olaszok itt csendesen viselkedtek, akkor abból meg arra lehet következtetni, hogy az olasz főerő már régen nem áll a Piave mögött, hanem már sikerült visszavonulnia a kiszemelt új védelmi állásba, mely vagy Verona, Vicenza, Pádua—Velence vonalában vagy pedig ami még valószínűbb, az Ecs mögött keresendő. Ha föltevésünk megfelel a valóságnak, akkor az alsó Piavénál valamint a Sette Comuni fennsíkján eső utóvéd harcok folynak, melyeknek célja csak időnyerés arra, hogy a választott új vonalban annál inkább berendezkedhessenek az olaszok és

hogy az Ecs és Piave közötti terület kiürítését befejezhessék.

Hogy előnyomulásunk tempója ismét meglassudott, az csak természetes, és ugyanazon okokra vezethető vissza, melyeket már akkor kifejtettünk a mikor seregeink a Tagliamentót elérték. Itt még csak arra mutatunk rá, hogy eltekintve a rendezkedéstől, az alsó Piavét mindaddig nem léphetjük át míg a Val Sugana völgye és Feltre között nincs. Tekintettel arra, hogy seregeink már hatodik napja, hogy az alsó Piavét elérték és így már elegendő idejük volt a rendezkedéshez a hadtápvonalak helyreállítására sfb. stb. már a legközelebbi napokban várhatjuk a híret annak, hogy a Piavét is átlépve megkezdjük Velence elleni támadásunkat, ha csak az olaszok azt önként föl nem adják, hogy megkíméljék e történelmi nevezetességű várost a háboru pusztításaitól. Végül még csak azt akarjuk már mostan megemlíteni, hogy a további előnyomulásunk folyamán, jobbszárnyunknak Verona vára mellett kell elhaladnia, mely körülményt figyelmen kívül hagyni nem lehet. Erről különben majd legközelebb emlékezünk meg. B.

Konrad báró csapatai előnyomulnak.

Budapest, november 13. (Saját tudósítónktól.) A sajtóhadiszállásról jelentik: Konrad báró tábornagy hadserege további előnyomulását folytatja.

A Piave mellett a helyzet változatlan. Az orosz polgárháborúról nincsenek újabb jelentések.

„GLOBUS“ MŰINTÉZET NAGYVÁRADON

NAGYPIAC TÉR KÖNYVKÖTÉS ÉS VONALAZÓINTÉZET ÜZLETIKÖNYVEK GYÁRA
KUGLER-HAZ PAPIR, IRÓSZER ÉS IRODAI FELSZERELÉSEK NAGYKERESKEDÉSÉBEN A LEGOLCSÓBBÁRAK.
MŰVÉSZI KÖNYVKÖTÉS IZLÉSES NYOMTATVÁNYAI ELSŐRANGUAK KITŰNŐ ÜZLETIKÖNYVEK
TELEFON: 49. INTERURBAN.

Magyarország minden részén 12 fillér.

Két olasz páncélerődöt foglaltunk el.

Olasz harcolás. Budapest, november 13. (Hivatalos.) A Hétközség területén az ellenségtől további magaslati állásokat ragadtunk el. Grignon-tól keletre osztrák-magyar csapatok rohammal elfoglalták a Cima di Campon a Leone páncélművet. Ugyanekkor a Cima di Lan páncélerőd felrobbantva került a kezünkre. E két erőd mű elfoglalásával az olasz határerődítmények legerősebb zárócsoportján ütöttünk rést. Lamont és Fonzasot elfoglaltuk.

Conrad csapatai a legutóbbi napokban több mint kétezeröttszáz foglyot szállítottak be. A Cordevele völgyben egy olasz ezredet szétmorzsolunk és fegyverletételre kényszerítettünk. Egy ezredet, négy törzstisztest és négyezer foglyot szállítottunk be.

Az alsó Piave mentén helyenkint élénk harcok tevékenység.

Keleti harcolás. Budapest, november 13. (Hivatalos.) Egy rohamcsapatnak Gorodisce mellett végrehajtott vállalkozásán kívül nem történt jelentős esemény.

Délkeleti harcolás. Budapest, november 13. (Hivatalos.) A helyzet változatlan. *A vesérvár főnöke.*

Olasz harcolás. Berlin, november 13. A nagyhadszállás jelentik: A Hétközség területén elragadtuk az olaszoktól a Monte Longarát. A hegységben a Sugana és a Cimensa völgy között előnyomuló csoportok rohammal elfoglalták a Leone páncélművet, a Cima di Campon és a Cima di Lan páncélerődöt. Fonzaso birtokunkban van. Az alsó Piave mentén fokozódott a tüzérségi tűz. *Ludendorff, első főszállásvezető.*

Lenin legyőzte Kerenszkijt. Bűnvádi eljárás Kerenszki ellen.

Budapest, november 13. (Saját tudósítónktól.) A sajtóhadiszállásról jelentik a M. T. Irodának: Kerenszkinak a szovjet csapatok feletti aratott győzelmét korai volna négy befejezett ténynek tekinteni, ellenkezőleg úgy látszik, a siker a szovjet csapatok részén van s a harcokban a bolsevik csapatok győztek. Troczkynak a hadsereghez intézett felhívása döntő győzelemről és csapásról beszél. — November 12 ének éjszakáján Kerenszki ellen döntő csapást mértek. A harc még tovább tart, de az ügy megéri a

további áldozatokat. A fronton a szovjet ügye győzött.

Bécsből jelentik: A Presse titlapjának közlése szerint Kerenszki és Koraitov csapatainak Lenin ellen indított harcra a maximumot győzelmeivel végződött. Lenin a helyzet ura, párja győzött s a harc csak néhány helyen folyik még.

Beraból jelentik: A Secolo közlése szerint Kerenszki ellen hűtlenség, megvesztegetés, árulás és a hadsereg ellen elkövetett bűntettekért bűnvádi eljárás megindítását tették folyamatba.

Kerenszki hadseregét megverték.

Budapest, november 13. (Saját tudósítónktól.) Londonból jelentik: Az admirális a hőstiszti drótnálküli táviratot fogta el az orosz ellenforradalomról.

Elkeseredett harcok után Curszkoje-Szeló mellett Kerenszki és Kornilov csapatait az ellenforradalmi hadsereg teljesen megverte.

Az antant haditanács.

Budapest, november 13. (Saját tudósítónktól.) Bonar Law az alsó ház ülésén az antant haditanács megalakítását bejelentette. Franciaország, Anglia és Oroszország kormányai vesznek részt a haditanácsban, mely Versaillesban havonta tart ülést, határozathozatagra nem jogosult, csak haditanácsokat ad a szövetségeseknek.

Hol állnak meg az olaszok?

Budapest, november 13. (Saját tudósítónktól.) A sajtóhadiszállásról jelentik: Feltre megszállása küszöbön áll. A Feltre-medencében egyre növekszik a foglyok száma.

Genéből táviratozzák: A Matinaak jelentik Milánóból: A Piave mögött 80 kilométerre az olaszok berendezték a második védővonalat, amelyet a francia csapatok már megszállottak.

Belga és angol támadások.

Berlin, november 13. A nagyhadszállásról jelentik:

Nyugati harcolás.

Rupprecht bajor trónörökös vezértábornok hadcsapata. Flandriában tüzeléssel és ellentámadással visszaverünk erős felderítő csapatokat, amelyek kora reggel a belgák részéről az Ite területén, az angolok részéről a harcra valóan törték állásaink ellen. A tüzérségi harc csakélyebb maradt, mint az előző napokban. Este a tüzelés Dix aulden-nél és a fő harcterület egyes szakaszain erősbödött.

A német trónörökös hadcsapata. Bruyensestől északra gyalogságunknak egy elszakított végrehajtott rajtaütése foglyokat és géppuskákat eredményezett. A Mian keleti partján a tüzérségi tevékenység a nap folyamán élénk volt.

Bongartz hadnagy huszonkettődik, Buckler alférmester huszonötödik légi győzelmet aratott.

Keleti harcolás

A Riga—pétervári vasútvonaltól délre őrségünk visszaverték egy orosz portyás csapat támadását. Gorodisce-től délkeletre német és osztrák-magyar rohamcsapatok egy vállalkozása eredményel járt.

Macedóniai front.

A macedon arcvonalon a tüzérségi harc a Paralovótól keletre emelkedő magaslatokon, a Czerashajlásban jelentősen erősbödött.

Ludendorff, első főszállásvezető.

Lloyd George az antantfrontek egységéről.

Budapest, november 13. (Saját tudósítónktól.) Párisból jelentik a Havasügynökség: A francia kamara elnöke ebédet adott Lloyd George tiszteletére. Lloyd George hosszabb beszédet mondott, amelyben ki jelentette, hogy

az antant szövetségesek megalakították a haditanácsot és csakis az idő rövidsége miatt nem vehették igénybe Amerika és Oroszország tanácsát. E két hatalommal azonban meggyezés létesülhet s a szövetségesek együtt működése biztosíthatja a végleges győzelmet. A hiba nem a csapatokban, hanem az egységes hadvezetés hiányában rejlett.

A szerbek tragédiája, az oláhok katasztrófája, Oroszország katonai összeomlása bizonyítja, hogy Franciaország, Anglia, Oroszország és Olaszország négy háborút viseltak, ahelyett, hogy egy helyen hadakoztak volna. Ha mi egy kilométerre is előshaldunk és 100 foglyot beszállítunk, már lelkesedünk, mit érünk akkor, ha 50 kilométerre hatolunk be az ellenség országába, 200,000 foglyot ejtünk és 2500 ágyút zsákmányolunk. A katasztrófát az összes frontok egysége megelőzi, s egységes vezetéssel győzelmet aratunk az ellenség ellen olyan gyorsan, amint csak lehet.

* **Bükk makk** minden mennyiségben vásárolunk. Moskovi's M. és fia M-t. Kolozsvári-utca 62.

A hetedik magyar hadikölcsön.

A huzasan elhúródó háború további nagy pénzügyi követelményeket támasztván az államháztartással szemben, a hadi szükségletek zavartalan ellátása céljából új hadikölcsön kibocsátása vált szükségessé. A hadviselés költségeinek fedezésére a pénzügyminiszter ezúttal **6% kal kamatozó adómentes járadékkölcsön kötvényeket**, valamint **5 1/2%-kal kamatozó adómentes járadékkölcsön kötvényeket** bocsát nyilvános aláírásra. A pénzügyminiszter tehát az alkalommal is közvetlenül fordul a közönséghez.

Az aláírás tartalma és az aláírási helyek.

Az aláírás időtartama 1917 november 15-től december 14-ig beszárolg terjed. **Aláírási helyekül** fognak szerepelni az összes állami pénztárak és adóhivatalok, a postahivatalok pénztár és annak közvetlen helyeitől szóló állás postahivatalok, valamint az összes számoltató házi pénztárak.

A címletek nagysága.

A kibocsátásra kerülő **6% kal kamatozó járadékkölcsön** kötvényei 50, 100, 1000, 5000 és 10,000 koronás címletekben, az **5 1/2%-kal kamatozó járadékkölcsön** kötvényei pedig 100, 1000, 5000 és 10,000 koronás címletekben fognak kiállítani.

Az aláírási ár.

A **6% kal kamatozó járadékkölcsön** kötvény kibocsátási ára voltaképpen 97 K 13 f. 10 sz. van megállapítva. De arra való tekintettel, hogy a járadékkötvény kibocsátása csak 1918 február elsején veszi kezdetét, a jegyzéstől 1918 január 31-ig járó kamatok az aláírási árba be vannak számítva, a kötvény aláírási ára minden 100 koronára névértékért a következő összegekben van megállapítva:

1. arra az esetre, ha az aláírásakor az aláírt összeg **egész ellenértéke** befizetettik:

- a) az 1917. évi november 15-től december 1-ig beszárolg történő aláírás esetén 96 K 10 f.;
- b) az 1917. évi december 1-ét követő időben 1917. évi december 14-ig beszárolg történő aláírás esetén: 96 K 32 f.;

2. ha pedig az alább ismertetendő **kedvezményes** (részelekben történő) fizetési módot választják igénybe, az aláírási határ idő egész tartamára az alábbi 97 K 20 f.

Az **5 1/2%-os járadékkölcsön** kötvény kibocsátási ára 1917 december 1-én 91 K 25 f. Ebben képest:

1. arra az esetre, ha az aláírásakor az aláírt összeg **egész ellenértéke** befizetettik:

- a) az 1917. évi november 15-től december 1-ig beszárolg történő aláírás esetén 91 K 25 f.;
- b) az 1917. évi december 1-ét követő időben 1917. évi december 14-ig beszárolg történő aláírás esetén 91 K 45 f.;

2. ha pedig a kedvezményes, részletekben történő fizetési módot választják igénybe, az aláírási idő egész tartamára 92 K 25 f.

Kamat-esedékesség.

A hetedik hadikölcsön **6%-os** járadékkötvényei minden év február és augusztus 1-én lejáró félévi **utólagos** részletekben évi **6% kal** kamatoznak, az első szelvény 1918. évi augusztus 1-én esedékes. Az aláírástól 1918 január 31-ig járó kamatok az aláírási árba vannak beszámítva.

Az **5 1/2%-os** járadékkötvények 1917 december 1-től kezdődően évi **5 1/2%-kal** kamatoznak. Az első szelvény 1918 június 1-én esedékes a kamatok minden év június 1-én és december 1-én lejáró félévi **utólagos** részletekben fizetendők. Mivel az aláírási határidő második szakasza az 1917 december 1-ét követő időre esik, az aláírási árak a határidő második szakaszára való megállapításánál az első szelvény ellenértékének az aláírási határidő befejezéséig terjedő időre az része már számításba vétetett.

Befizetési hely.

A kölcsönre történő jegyzésnél az aláírt összegek ellenértéke az aláírási helynél fizetendő és az aláírási áron felül az aláíróval szemben sem folyó kamat, sem jutalék felszámításának helye nincs.

Részletfizetési engedmény.

Az esetben, ha a **6% os**, valamint **5 1/2% os** járadékkölcsönre járt összeg 100 koronát meg nem halad, az aláírás alkalmával az aláírt összeg egész ellenértéke befizetendő. A 100 K át meghaladó aláírásoknál ellenben a befizetés **részletekben** is teljesíthető. Ez esetben az aláírás alkalmával az aláírt összeg 10% a teljesítésképpen leendő és pedig kétszeresen vagy négyszeresen kétszeresen. A részletek pedig a következőképpen fizetendők:

a jegyzett összeg ellenértékének 25%	a legelőbb 1918 január 9-ig,
" " " " " " " "	január 29-ig,
" " " " " " " "	február 16-ig,
" " " " " " " "	február 28-ig.

Az utolsó befizetés alkalmával az aláírási hely a letett bizonylatok elszámolja, illetőleg visszaszítja.

A jegyzési nyomtatványok.

A jegyzési céljára szolgáló nyomtatvány űrlapok az összes aláírási helyeknél díjtalanul kaphatók. Ily nyomtatványok hiányában az aláírás levélben is történhetik.

A befizetési elismervények kiállítása és a végleges címletek kiadása.

A befizetés alkalmával az aláíró fél az aláírási helytől **pénztári elismervényt** kap, mely a fél kíváncságra 1918 január 20-ától kezdve a m. kir. pénzügyminiszterium részéről kiállított **ideiglenes elismervényre** fog kicseréltetni, amennyiben **eddig az időpontig a végleges címletek kiadhatók nem feleznek**. A végleges címletek kiadására nézve, illetve a fél kíváncságra kiadott ideiglenes elismervényeknek a végleges kötvényekre való kicserélésére nézve idejekorán hivatkozni a jelen felhívás közlésétét. A végleges kötvények kiadása **költségmentesen** ugyanazon a helyen fog megtörténni, ahol a pénztári elismervények, illetve a fél kíváncságra kiállított ideiglenes elismervények kiadottak.

Az aláíró felek a címletbocsátásra irányuló esetleges kíváncságot a jegyzési alkalmával az „Aláírási nyilatkozat”-nak arra a célra megjelölt helyén kifejezhetik. Ily kíváncság hiányában a **jegyzett összegeket a legnagyobb címletekben fogják kiszolgáltatni**.

A kölcsön felmondása.

A magyar kir. pénzügyminiszterium a kibocsátandó **6%-os** valamint **5 1/2%-os** járadékkölcsönre vonatkozólag fenntartja magának azt a jogot, hogy előre közléssel három havi előzetes felmondás mellett, a kölcsönt egészben vagy részben, **névértékben visszafizethesse**. Ennek az esetleges felmondás a **6% os** járadékkölcsönrel 1922 augusztus 1-jét, az **5 1/2%-os** járadékkölcsönrel pedig 1925 június 1-ét megelőző időre nem történhetik.

Betétek felhasználása.

A betéti fizetési felrakó intézeteknél a más-ily cégnél 1914 évi **augusztus hó 1. előtti** betéti könyvre elhelyezett, egyébként a **moratorium** feloldó rendelkezésben foglalt korlátozások alól az a betétek a kibocsátásra kerülő kölcsönre történő befizetések céljára — **örvényszerűen a kikötött felmondási idők épségbe tartása mellett** — teljes összegükben igénybe vehetők.

Azok, akik a befizetésre pénzügyi betétjüket kívánják igénybevenni, arról az intézetnél vagy cégnél, illetve annak az intézetnek vagy cégnél közvetlenül tartoznak jegyzni, amelyé a betét el van helyezve.

Különleges kedvezmény a hetedik hadikölcsönrel.

A kibocsátásra kerülő **6% os**, valamint **5 1/2%-os** járadékkölcsön kötvények felhasználásuk lesznek a törvényhozás részéről előreláthatólag már a közel jövőben leendő intézkedések alapján **kivételül hadinyereségadó fizetésére**.

A hadinyereségadó fizetésénél a kötvények — figyelemmel arra, hogy az aláírási ár megállapításánál a folyó kamatok is számításba vétettek, a figyelemmel, hogy az aláírási helyek ötven fillér jutalékot szoktak a felrakók megfizetni, — minden 100 koronára névérték után a voltaképpeni kibocsátási ár, tehát a **6%-os** járadékkölcsön kötvényről K 97.13 — 50 f. = 96 K 63 f. az **5 1/2%-os** járadékkölcsön kötvényről pedig K 91.25 — 50 f. = 90 K 75 f. fog számításba vétetni.

Kölcsönnyújtás kedvezményes kamattal mellett a kibocsátandó kötvényekre kölcsönjegyzés céljaira.

A kibocsátandó kötvényekre az Osztrák magyar bank és a m. kir. Hadikölcsönpenztár a kötvényeknek **kézzel fogható** letétben (lombardirozás) mellett a névérték **75% áig** a **mindenkor hivatatos váltóösszámítolási kamattal** nyújtanak kölcsönt.

Ugyancsak a mindenkor hivatatos váltóösszámítolási kamattal nyújtanak névelni a kölcsönre elfogadható értékpapírokra kölcsönt, ha a felveendő összeg igazoltan a jelen felhívás alapján aláírt összegek befizetésére szolgál. **A mérsékelt kamattal** kedvezményben a **meghosszabbított** **ily kölcsönök** is részesülnek.

A fenti benyújtott határidő alatt folyósított és igazoltan a jegyzett összegre történő befizetés céljaira szolgáló kölcsönök után a fél kíváncságra a mindenkor hivatatos váltóösszámítolási kamattal helyett évi **5%-os** állandó kamattal biztosítják. Esetlenül a fent körözött módosítók mellett azoknak, akik igazolják, hogy a jelen aláírási felhívásban foglalt befizetési határidők alatt az aláírási bocsátott hadikölcsön jegyzési céljából más hitelintézetnél (bank, takarékpénztár, hitelközvetítő stb.), vagy bankcéljára vétett fél kölcsön, a kölcsön részesének visszafizetésére, amely az erre irányuló kérelem előterjesztésekor még igazoltan fennáll, évi **5% os** állandó kamattal fognak új kölcsönt nyújtani, s ennek a kölcsönnek meghosszabbításánál is évi **5%-os** állandó kamattal fognak számítani. Ezek a kedvezmények az Osztrák-magyar bank jelenlegi szabályzatának időtartamára szólnak, de a kormány gondoskodni fog arról, hogy azok a jelenlegi szabályzatok lejártán után is 1922. évi december 31-ig terjedő hatálya alatt, a jegyzék vagy valamely más a kormány által kiadandó írást alul nyújtsanak. Az aláírók **kíváncságra** a kibocsátandó **kötvényeket** a szelvények beállításával megbízott hivatalos beváltóhelyek 1918. jun. 30-ig **költségmentesen** fogják megőrizni és kezelni.

Az elrejtett készletek elkobzása

Házról-házra járnak a rekvirálók.

Nagyérdékű híradást érkeztet tegnap Biharvármegyei és Nagyvárad városához Hadik János gróf élelmiszerügyi minisztertől.

A gabonátvévő bizottságok lassan eljártával nincs megelégedve a miniszter. Alig egy két termelővel számolnak el naponta az átvevő bizottságok s így az eredmény igen csekély.

Biharvármegyében a múlt hó 22-én kezdődött meg a múlt évi terméshelyesleg hatósági igénybevétel, 212 átvevő bizottság végül azóta a rekvirálást, amely bizottságok termelői termelőkhöz járva, a helyszínen állapítják meg az átvehető felesleget. Ezek az átvevő bizottságok eddig csak a termelői jelentések meg rekvirálás végeit, a fogyasztók-nál levő készletek mennyisége voltak a hatósági átvétel alól, azt az egyes fogyasztókat, kiknek volt vásárlási engedélyük, de terményt eddig beszerezni nem tudtak, ezek a bizottságok tartották az általuk átvett gabonából kielégíteni.

Az átvevő bizottságoktól eddig beérkezett jelentésekből a rekvirálás eredménye nem igazán kielégítőnek, ezért a közlelmiszerügyi miniszter tegnap érkezett sürgős rendeletével a rekvirálás, illetőleg az átvevő bizottságok működését újból szabályozta.

Elrendeli a miniszter, hogy azután

nomoznak a termelők, hanem a fogyasztók gabonakészleteit is kutassák fel és a hol a megállapított mennyiségnél nagyobb készlet találnak, azt foglalják le.

Majd ráter a rendelet az egyes háztartásokban felhalmosított és meg nem engedett élelmiszer készletekre s kijelenti, hogy tudomására jutott, miszerint némely városban a megáthatalosítottok nagy élelmiszerkészletek vannak összehalmozva, miért is elrendelte, hogy a hatóság által kiküldött hatósági és polgári egyének házról-házra kutassák fel az elrejtett élelmiszerkészleteket és a törvényes adagon felüli legcsekélyebb élelmiszert minden ellenszolgáltatás nélkül kobozzák el.

Végül a rendelet legszigorúbb végrehajtására kötelezi a hatóságot.

A rendelet első része, mely a gabonáról szól, kavassal érdeklí Nagyvárad lakosságát, de annál közvetlenebbül érdeklí az élelmiszerek elkobzására vonatkozó rész.

Legkézzesebb volna talán első sorban a raklárakat, boltokat átkutatni, ott többet találnának, mint a kamrákban.

A lakások átkutatása — ismerve a nagyváradai viszonyokat — csak időpocsékolás és fölösleges zaklatás lesz.

Szerencsétlenség a Magyar Bauxitművek vasútiján.

A törvényszék erőlyes vizsgálatot rendelt el.

Bihardobrodon tavaly március 4-én a Magyar Bauxitművek vasúti sínein egy kocsi haladt fel fuvarral. Visszajövet Ujlaki Elek és felvett a kocsi, amelynek fűtő nem visszárták meg, tilalom ellenére négy munkást is. A pálya 50 százalékos lejtésű s a túlterhelt kocsi a síkon pályán megszaladt. Ujlaki bíbba fékezett, s fők nem működött jól, egy kanyarultnál Ábrám-Béka Mihály kirepült a kocsiból, nekivágódott egy sziklának s rajta meghalt, a kocsi lejjebb lefordult s három munkás össesértőzte magát.

Hivatali kötelességének elmulasztása s gondatlanságból okozott emberléts büntette miatt állott Ujlaki Elek a nagyváradai királyi törvényszéknek Seress Barna tanácselnök vezetésével ítélkező tanácsa előtt. (bírák: Hermann Aladár és Stachó Károly, ügyész Nesstor József dr, jegyző Bolcas Ágoston dr, védő Olasz Béla dr, tolmács Csorbu János dr.

Ujlaki Elek tagadta, hogy bűnös. Ő jó kocsit kért a felmonatathoz s elromlott fékű kocsit adtak neki. Ő nem fékez, hanem ács.

A tanak azt vallják, hogy Ujlaki ékét felhívta, álljenek fel a kocsira.

Preisner Géza mérnök vallja, hogy tilos volt utasokat felvenni a kocsira s ő a kocsit elindítására nem adott engedélyt.

Élnök: Ki itt a felelős, mérnök ur? Bányászati szerencsétlenségeknél a mérnök a felelős és önök kerüli. Miért nem vállalja a felelősséget?

— Én nem vagyok oka.

— Nem is vádoltokként áll itt, hanem tanu. Ki oktatta ki a személyzetet a fékezésre?

— Senki, egyáltalában senki.

— Pedig ezt rendeli az engedélyokirat. Mindenki fékezhetett? Bírki odaülhetett a fék mellé?

— Csak aki ért hozzá.

— A kocsit ki vizsgálta meg? Szokás azt megvizsgálni?

— Igen, én vizsgáltam meg mindennap.

— A szerencsétlenség óta, ugy-e?

— Nem. Mi nem büntethetünk senkit szabálytalanságért, csak a katonaság. Nincs is hivatalos fékezés, csak esetről-esetre alkalmunk olyant, mint Ujlaky, aki régi emberünk.

Nesstor József dr ügyész indítványára a bíróság a vizsgálóbírósáak adja ki az iratokat, hogy szakértők meghívásával állapítsa meg, megtartották-e az óvórendszabályokat s a vádlottan kívül nem terhel-e a felelősség valamely ellenőrző közeget, állapítsa meg, hogy a használt kocsi klé, nem volt-e forgalomból valamely okból kivonva és a kocsi s a mozdonyvesztést is hallgassa ki.

Igy után kiderül, hogy az egyszerű és-e a bűnös egy ember haláláért s három munkás megsebesüléséért vagy a Bauxit-Műveknél uralkodó rendszer és nem-törődőmség okozta-e a szerencsétlenséget?

Rákosi Jenő 75 éves.

Egy gazdatlanul álmódzott eszelőtt 50 évvel a Dunántul egy nagy magyar uradalomban. A magyar földből vette fel erejét, a magyar rétek virágaiból szelvia fel a magyar szavak mészét, a magyar nyelvű formálta át lelkét és akaratát a nyaira, hogy a magyar imperializmus gondolatát vetítette ki a ellentétlenül tengődő magyar politikába.

Egy kevés pakkal s abban is egy magyar szinderabbal becsüt mondot a gazdaságnak s Budapestre ment, ahol a magyar uradalom szénája kardalásában volt. A magyarságtól áthivelt Rákosi Jenő először a szinpadról szólott a közönséghez s Aesopus ának ragyogó dikciójával eselimes mesesszövevével maga felé parancsolta a figyelmet. Aztán lapot alapított, a mag nem alkuvőmagyarság lapját, a mely míg egyrészt kibíhatatlan következetességgel ostarozta az akkori kormányzat mulasztásait megalkuvó és osztrák érdeknek kedvező irányát, másfelől a magyar közzisílemet ébresztgette, riasztgatta s terelte a mindenk fölött álló nagy nemzeti érdekek szolgálatába, Győnyörű élaannal kerüli a közvéleményt formáló sajtó élére s harcolt megalkuvás nélkül, következetesen, szépen és mladig becsületeit.

Amit irodalmunk fejlődéséért fiatalos hűvvel tett, azt az irodalomtörténet fogja értékelni. Ma már megállapítható, hogy az irodalomnak átmeneti, de veszedelmes betegsége, az adyzmusra kelő időben Rákosi hívta fel a közönség figyelmét s a népszerű-

lenség és a fiatalság rögözö szibaja mellett évekig lankadatlan harcolt kedvvel eszoagatta az egészségételen s beteges irány fejt, hivat és követőt, míg végre az új irány szék uoába jutott s szépen megfenelelt.

As a nagy irodalmi erő, politikai öntudat, mlad Rákosi Jenő néven fokozódó szeretettel és becsüléssel létauk megunk előtt, bevéteződők érében is érintetlen felelősséggel tör korán felismert esljai felé, amelynek mindent feláldozott a amelyért mindenmel kibékült: a magyar nemzeti állam kiépítésre felé. Ez a osodlatos magyar államférfi, es a posztívval hódító író, a magyarságában törhetetlen ujságró felé esáll minden szarvettitak, ragasztódásnak és becsülésünk. Ő mutatja meg nekünk a pldát, hogy az ifjuság érdekében a harcol folytatni kell, mert a győzelem irigységen, rosszakaratos, elleneséges ellenhatásba keresztül beérkesik o kelő időre.

Köszöntjük Rákosi Jenőt az évfordulón.

Ruhák, férfi öltönyök, felöltők, festése és tisztítása. Függöny, kézimunka, kelengye neműek tisztítása. Fekete festés elsőrendű kivitelben.

HALTENBERGER VILMOS

kalmefestő, vegytisztító és mosógépyárásban Nagyvárad.

Gyár telefon sz. 84. Felvételi üzlet 14-59.

A Stefánia-szövetség Nagyváradon.

Szombaton tartják az alakuló ülést.

Nagyvárad intelligens közönségének leg-
szélesebb körében élénk visszhangot keltett
a Stefánia jódtékony szövetség helyi szerve-
zetének létesítése érdekében *Ember Géza* és
Malatinszky Lajos főispánok által megindí-
tott mozgalom.

Az egyesületbe első sorban a helybéli
jódtékony közegyesületek tagjainak működését
öbajlják bevonni a sz. által a város intelli-
gens községeinek támogatását biztosítani.
székel, hogy a már áldásosan működő női
egyesületek autonómiáját érinthet.

Az a buszalom, egyszerűség, amelyre
a mozgalom vezetői az új egyesület létreho-
zását vesztik és irányítják, biztosítják a
sikert.

Az országos központ kiküldöttje: dr.
Madzsar József egyetemi tanár pénteken,
november 16-án Nagyváradra érkezik a vég-
leges szervezés támogatására.

Dr. *Madzsar József* és a helyi aktív
vonalú pénteken délután a városházán meg-
beszélésre jönnek össze a női egyesületek
vezetőivel, hogy megtárgyalják a megalku-
lás módosait.

Másnap, szombaton, november 17-én
délután 10 órakor lesz a Stefánia-szövetség
alakuló ülése a városházán, *Ember Géza*
főispán elnöksége alatt.

Az alakuló ülésen *Ember Géza* főispán
mondja a megnyitó beszédet a dr. *Taufel*
Vilmos udv. tanácsos, egyetemi tanár és dr.
Madzsar József egyetemi tanár tartanak be-
szédeket.

Szombaton délután kezdődnek a nyolc
napra tervezett képzésközponttal kapcsolatosan
az ünnepségek, melynek programját már
közöltük.

A Stefánia ünnepségek szombat esti
nagy hangversenyre és a szombaton meg-
nyitott negyvenötös műkötésére nagyban foly-
nak az előkészületek a Vigadó nagytermé-
ben tartandó hangverseny iránt, melyen
Stefánia hercegnéasszony őfelsége is meg-
fog jelenni, a város előkelő társadalmában
esetleg még példátlan érdeklődés mu-
tatkozik.

A jegyek javarészt már tegnap elka-
pották. A rendezőség mindent elkövetett,
hogy a hangversenyt magas színű senki
személyre tegye. Amikor a társadalom oly
mennyiségű áldozatkészséggel szorítja fel a
Stefánia ünnepségek gyermekmenő aktió-
ját, viszonzásul a rendezőség a legkénye-
sebb művészi igényű közönséget is kielégítő
díszetett iparkodik nyújtani.

Biztosítja ezt a szereplők európai és or-
szágos hírv. művészete

Megának *Márkus Lilly*nek a fellépése
oly elsőrangú művészi esemény, amelyre
csak ritkán jut a nagyvárad közönség.
Márkus Lilly songoraművésze a világűd
Caranó Teréz nagyszerű stílusra emlékeztet.
Mind az a csillogó temperamentum, érzéki
forróság, a tónusok mély és intenzív színe,
a dinamika és ritmikai erő, mely *Márkus*
Lilly songorajátékában szuggesztív erővel
hat, a fiatal művésznő a legkiválóbb son-
gorajátékosok első sorába emeli. A bécsi,
berlini, amsterdami, hágai senekritika sa-
pesszív elismeréssel adózt a mult szezon-
ban *Márkus Lilly* művészetének.

A hangverseny másik kiváló érdek-
ességi attrakciója *Pallay Matild*, az Operaház

negyvenötös dráma szopránja, akinek a
„Bohémekben“ óriási sikere volt. *Pallay*
Matild pompás hangulata, élettől duzzadó
temperamentuma és kristályosan csengő
hangjának legkiválóbb hangverseny — művés-
snővé aválta.

A műsor harmadik nagyérdekesü
szereplője *Demény Artur* a magyar kir.
Operaház pompás hangú fiatal tenoristája,
akinek erőteljes tömör csengésű hangja Vá-
radon szenzáció meglepetést fog kelteni.

Végül belől a műsort *Kurucz János*
az országos nevével felöltözött, aki a nagyvárad
közönségnek kedves, régi ismerős. *Kurucz*
János legújabb új dalait fogja bemutatni a
várad közönségnek. *Kurucz János*, aki sze-
niális virtuóz interpretációja a saját dalszók
a legnagyobb ambícióval készíti a hang-
versenyre.

A rendezőség ma már véglegesen meg-
állapodott a hangverseny pompás mű-
sorában.

Beszédeket *Kurucz János* előadja *Sis*
Eda „Nábob“ című költeményére írt ha-
talmas erejű melódramáját. Szövegét sza-
valja *Bihari Áron* a Szigligeti-színház mű-
vésze.

2. *Aria* a *Balassók* operából *Aria* *Paci-*
cini *Tosca* 4ből. *Kurucz János* „Hörvado ró-
zák közt“ című dala. Előadja: *Demény*
Artur a magyar kir. Operaház tagja. *Zan-*
gorán *Liló*: *Kurucz János*.

3 a) *Caopn*: *Andenis* *Spis* *nató* e
Gando *Polonaise* *Brillante*. *Márkus Lilly*:
Gavotte *melanc* (rég. stílusú tánczene)
Márkus Lilly: *Libellouszigen* (Központ).
Előadja: *Márkus Lilly* songoraművésze.

Nagy érdeklődés *Márkus Lilly* bemu-
tatkozó számánál, hogy a magyar zene íro-
dalomban nagy fellépést keltett két saját
szerepeltető darabját is bemutatja a mű-
vésznő a nagyvárad közönségnek.

4 a) *Santusa* dala a „*Parasztbecsület-*
ből“ b) *Ima* a „*Tosca*“ operából. c) *Kurucz*
János „*Dal*“ Előadja: *Pallay Matild*, a m.
kir. Operaház tagja.

5 *Költés* a „*Bohémekből*“. Előadja
Pallay Matild és *Demény Artur*, az Opera-
ház tagjai.

6. *Liszt*: „*Libellouszigen*“. Spanyol rap-
szóda. Előadja: *Márkus Lilly* songoramű-
vésze.

7. a) *Bydal* a „*Parasztbecsület*“ ből. b)
Kurucz János „*Sis a nóta*“. c) *Magyar* *da-*
lok *Hubertól* Előadja: *Demény Artur* az
Opera tenoristája, songorán kíséri: *Kurucz*
János.

A hangversenyre jegyek előjegyezhetők
a *Hegedűs* hírlapjában. A jegyek javarés-
zt már tegnap, az előjegyzés első napján
lefoglalták.

A helyszínek a következők: *Pályó* 25.
Pályó 5 *Erdélyi* 3. *Karsati* út 1.
Zöldy I—IV. sor 7. *Követő* négy sor 5.
*Támlás*ok is első sor 3. *Hét* utolsó sor 2.
Állóhely 2. *Oldal* út 4. soron.

HIREK

* **A tábla elnöke Budapesten.**
Lábán Lajos d. kir. írtóláblal élnek hiva-
talos ügyek elintézése végett néhány napra
Budapestre utazott.

* **Széchenyi Jenő gróf kitüntetése.**
A hivatalos lap tegnapi száma közli:
O. császári és apostoli királyi feladta folyó
évi október hó 21-én kelt legfelsőbb kérés-
tével a háborúban az egészségügyi szolgál-
talan kifejtett kitűnő és önfeláldozó tevé-
kenységének elismerésül gróf *Széchenyi*
Jenő vörös kereszt egyleti főmegbízottak a
Ferenc József rend hadiállományos lovag-
keresztjét adományozta.

* **Malatinszky főispán és Fráter**
alispán Geszten. *Malatinszky Lajos*
főispán és *Fráter Barabás* alispán tegnap
délután az alföldi vonattal *Geszten* utastak,
ahol ifj. gróf *Tisza István*nak voltak egy
napig vendégei. A látogatásnak közvetlen
célja az volt, hogy az ifjú grófot felkérjék,
vállalja el a biharmegyei *Vörös Kereszt*
egylet elnöki tisztét, amely ma délután a
megye rendkívüli közgyűlése után fog ujon-
naa megalkudni. A főispán és alispán a
délutáni vonattal tértek vissza Nagyvá-
radra.

* **Biharmegye mai közgyűlése.**
Biharmegye törvényhatósági bizottsága ma
délután rendkívüli közgyűlést tart, amelyet
néhány jelentésként folyó ügy tárgyalá-
sán kívül főleg az a hó 30-ára esedékes
néhány költségvetési ügy tett szükségessé.
A teljesen csendesnek ígérkező közgyűlé-
sén sokkal nagyobb érdeklődésre tarthat
számot, a közgyűlést nyomon követő azon
értsékek, amelyet a megye urai a bihar-
megyei *Vörös-Kereszt* egylet újja alakítása
érdeklődésben tartanak a melyen valószínűleg
meg fog jelenni ifj. gróf *Tisza István* is,
akit az egyesület elnökének fognak meg-
választani.

* **Szabadegyetem Nagyváradon.**
A november 7-én megnyitott *Szabadegyetem*
előadásai iránt (minden szerdán este 6 óra-
kor a *Katholikus Kör* nagytermében) az ér-
deklődés mindjohabban fokozódik. Már az első
előadás tananyagot arról, hogy az az új
intézmény Nagyváradon régen érzett hiányt
pótol s hogy a város közönsége rokonszen-
ves jóakarattal és megelégedéssel fogadja a
Szabadoktatási Bizottság fáradozásait. A mai
estén dr. *Horváth Jenő* egyet. w. tanár fogja
folytatni magas színvonalú előadását a XX.
század történetéről, a melyben vakító fény-
nyal világítja meg a nagy háborút előkészítő
diplomáciai mesterkedéseket. Ugyancsak foly-
tatja és helyes tanulságos előadását: száraz-
ejtő *Bartha László* honvédszázados, had-
apródiskolai tanár, a modern háború tech-
nikájáról. November hó 21. és 29-én dr.
Karácsonyi János kiváló történetudásunk
birtokos a magyar honfoglalásról és Nagy
Lajos birodalmáról, dr. *Galamb Sándor* nagy-
tehetségű fiatal esztéta pedig a „*Regény*
és dráma“ című tanulmányát adja elő. Az
előadásokra vállalkozóknak nélkül mindenki
hivatalos. A belépés ingyenes.

* **A Kath. Kör vetítő estélya.** —
Tegnap tartotta meg előadását a *Kath. Kör*-
ben *Vucskits Jenő* főreáliskolai tanár *Arany*
János Toldijáról. Az előadó részletesen is-
mertette a legnagyobb eposz költő mű-
vészeit a vetített képekben mutatta be a köl-
temény egyes jeleneteit a legkiválóbb mű-
vészek illusztrációival. Az előadást nagy kö-
zönség hallgatta végig s az előadás végén
megtapsolta az előadót. A jövő keddi vetítő-
estélyen dr. *Némethy Gyula* tb. kanonok,
theologiai tanár tart előadást *Mária* *Caillrol*,
a nagy bucsujáró helyről.

* **Eljegyzés.** *Erdős Mátás* dr. nagy-
várad városi kir. járásbírói jegyző elje-
gyezte *Spéter Rozália* Bistarcsáról.

* **A „Biharmegyei Népevelési**
Egyesület“ választmányának tagjai a
varmegyei házi köztermében f. hó november
15-én, csütörtök délután 5 órakor tartandó
gyűlésre tisztelt meghívom. Nagyvárad,
1917. november 11. *Fráter Barabás* elnök.

* **A Katholikus Kör** választmányi ülését ma kedden délután 6 órakor tartja meg.

* **Az Urilányok Mária Kongregációja** ma délután 4 órakor összejövetelt tart.

* **A Sárreai Takarékpénztár** **Együtt Berettyóújfaluban** f. hó 11-én, vasárnap megtartott rendkívüli közgyűlése nagy örömmel vette tudomásul a Nagyváradi Takarékpénztárral kötött érdekes kölcsönös megállapodást. Az igazgatóságba a Nagyváradi Takarékpénztár delegálásáért jelen **Horváth Árpád** vezérigazgató, a felügyelő bizottságba **Cserny Dániel** cégvezető főkönyviséget választották be.

* **Az 1918. évi képviselőválasztók névjegyzéke.** Nagyváradi város központi választmánya tegnap délután rövid ülést tartott Rindler Károly polgármester elnöksége alatt, amelyen dr. Medvigy Gábor, dr. Mihály Lajos, Sulyok István, dr. Adorján Ármán, Rimanóczy Béla, dr. Cserepnyés Béla előadó és dr. Dörmöly Dániel jegyző voltak jelen. Mivel a központi választmány által összeállított 1918. évi választók idiglenes névjegyzéke ellen sem panasz, sem felhívás nem adódott be, a névjegyzéket véglegesen jelentették ki, amelyet az igazgatósági bíróság elé.

* **A makói választás.** A makói választás a Károlyi párt csúnya vereségével végződött. A Justh Gyula halálával megüresedett makói kerületben dr. Pete Márton volt a Károlyi-párt hivatalos jelöltje. A legutolsó napokban **Eckhardt Vilmos** titani földbirtokos lépett fel a hivatalos jelölttel szemben. Dacára a Károlyi párt erőlködésének, a vasárnapi választáson megszűnt a párt hivatalos jelöltje a **Eckhardt** 48-as programmal buzongyolós esélyességgel **Makó** város képviselője lett.

Budapesti tudósítónk telefonálja: A Károlyi párt nevében Károlyi Mihály gróf és Lachne Hugó felkeresték Wekerle Sándor dr. miniszterelnököt, a elégtételt kérték a makói választás ismétlésétől kifolyólag Justh János dr. főispán számára. Wekerle kijelentette, hogy alkalmas ad Ugron Gábor belügyminiszternek az eset tisztázására és az elégtételtől kérését tessék a pártnak. Károlyi kijelentették, hogy a Wekerle által megadandó elégtételt elfogadják.

* **Jäger Mari meghalt.** Budapesti tudósítónk jelenti: Jäger Mari, a híres megkeverő 88 éves korában meghalt Hódmezővásárhelyen.

* **Katonai kitüntetések.** A Híradó lap közli, hogy a király Mórácz Teofil 37. gyalogezredbeli tartalékos hadnagyot a katonai érdemérettel hadi kitüntetéses 3. osztályával, Hegedűs Sándor 37. gyalogezredbeli tartalékos hadnagyot és Imri Zoltán 1. huszárezredbeli tartalékos hadnagyot a legfelső díszes elismeréssel tüntette ki. Varga József 4. honvédségi gyalogezredbeli főhadnagy és Varga Béla 4. honvédségi

ezredbeli hadnagy azután a legfelső díszes elismeréssel lett kitüntetve.

* **Az iparos tanoncok téli ruházata.** A nagyváradi iparoktatási bizottság átiratot intézett Nagyváradi város tanácsoshoz, amelyben értekezett a tanácsos, hogy az Orsz. Gyermekvédő Liga 500 koronát bocsájtott az ipariskolai igazgató rendelkezésére, hogy azt a nagyváradi szegénysorozat iparostanulók téli ruházatára fordítsa. Ez az összeg azonban igen csekély erre a célra, miért az az évi jelszó jutalmazásokat is erre a célra fordítják. Egyben kéri a bizottság Nagyváradi város tanácsát, hogy a Rimanóczy alap 1918. évi kamatait is erre a célra fordítsák.

* **Esküvő.** **Andriska Antal**, a nagyváradi állami nyakönyvi hivatal jelen tisztviselője feleségül vette **csütörtökön, november 15-én délelőtt 11 órakor** tartja esküvőjét a Szent László templomban hája srájával, **Szűcs Iduskával.**

* **Hova lett a petróleum?** A köveskés sorokai kapunk: Tekintetes Szerkesztő Ur! Amint ma reggel fél 8 órakor a Tiszántúli megkeverő, rögtön megjelent benne, hogy a mi napiól kezdve az üzletünkben petróleum kapható. Azonnal — tehát reggel fél 8 órakor — elküldtem a hírfomat a petróleumért. De perzsa hogy nem szék a kedves kiskereskedőre. Volt a fiam bárom útleiben, mielőtt elutazották az a ki jelentéssel, hogy már elfogyott. Hasonló elbűnösben résszerűtlen nek szomszédok a tere áruvegyekkel jötték ki az üzletünkbe már 8 óra előtt. Vajon hova lett a petróleum ilyen korán reggel? Először, mint Prizó. És ha mutatja, hogy igen költséges cselekedett a városi tanács, amikor nem bírt a cukorárú elítést a kiskereskedőkre, mert az is ugy elűnne, mint a petróleum és a dohány. Nagyváradi, 1917 november 13-án. *Egy páris utcai lakos.*

* **Harmadélmillió hadikölcsön jegyzés.** A Nagyváradi Takarékpénztár igazgatósága elhatározta, hogy a VII. magyar hadikölcsönből negyedmilliót jegyez saját tárcájára részére és ezzel az eddigi jegyzéssel összesen harmadélmilliót jegyezt.

* **Gépirás.** Kézírtást vállaltok a délutáni órákban, akár szabadon, akár otthoni munkának. Cím a kiadóhivatalban.

* **A Bihar megyei Takarékpénztár** (Kossuth-utca 3.) hadikölcsön jegyzéseket polgári és katonai ügyfelektől készséggel elfogad. Betéteket korlátlanul rendelkezésre bocsát. Kölcsönöket ad a hadikölcsönköltvényekre 80% arányig 4 1/2% kamattal. A jegyzés alkalmával felszázalék jutalékokat megterít.

* **Hadikölcsönjegyzés tőke nélkül.** Az „Atlas” életbiztosító társaság érdekes és új tervet szerkesztett, amelyekkel mindenkinek lehetővé teszi a hadikölcsönjegyzést tőke nélkül Részletekkel szolgálnak az „Atlas”. VI. Ardrassy ut 13 Nagyváradi kirendeltség: Hegedűs Hirlapiroda, Rákóczi-ut 2. Telefon 13-01.

* **A Nagyváradi Takarékpénztár** értesíti t. ügyfeleit, hogy a hatodik magyar hadikölcsön költvényeit az annak idején kiadott pénztári elismervények ellenében a pénztári órák alatt kiszolgáltattja.

IRÓGÉPEKET
VESZ, ELAD,
CSERÉL és JAVIT
KARCZA G
ZÖLDFÁ-utca 5.

* **Az általános takarékpénztár Részvénytársaság** értesíti t. ügyfeleit, hogy a VI. 6 százas hadikölcsön végleges címleteit az annak idején kiadott pénztári elismervények ellenében a pénztári órák alatt kiszolgáltattja.

* **Boithelyiség** kirdó 1918 május 1-től a Kossuth-utca 2. számú házban.

* **Most az ideje** a szőrmék festésének, cipkeféggönyök tisztításának, mint utáni festés, férfi- és női ruhák tisztítása, gyászruhák ruhák elörendü kivételben festésnek Haltenberger Vilmos festőművész a vegytisztító gyárában Nagyváradon.

* **Az édes Füzlet** Kossuth-utca, főlk Rákóczi ut Csoklós Király, megérkeztek a Mikulások, szűbb l szűbbek és olcsóbbak. Cukor, csokoládé, fonbonok, kenyerek, rum, tea, tejszörvények, likörök, gyógykepek, Karicsosy és újvire megérkeztek az összes események, fiam ha komervek. Ajánlom is a többi és a többi figyelmébe. Nagyváradi és környékben kapható. Telefon 636.

* **A Lezámitoló és Jelzőlogbanka Részvénytársaság** (Bömer tér 1) közli, hogy a hatodik hadikölcsön végleges költvényei megérkeztek és intézeti pénztáráról a hivatalos órák alatt, a kiadott pénztári elismervények ellenében átvehetők.

SZÍNHÁZ

HETI MUSOR:

Szombat: Feltámadás.
Csütörtök: Stanbul rózsája.
Péntek: Márványmenyasszony.
Szombat délután: P. csillagzó.
Szombat este: Éva.
Vasárnap délután: Tüdérleki lányok.
Vasárnap este: Végre egyedül! (Bemutató előadás.)

A Szambul rózsája, amely az eddigi bemutatott újdonságok közül, mint az időny eddigi vetetlen slágere tartja magát a műsoron, legközelebb csütörtökön kerül ismét színre.

A Márványmenyasszony. A község kétszázötven éven emlékezik ma arra a jelzetkeny sikerre, amelyet csak nemrég értett a Márványmenyasszony, amelynek előzetesében Vig Manci keltet nagy hitet. A pompás operett legközelebbi előadását a hét pénjekévre tünteti ki a színház vezetősége.

Végre egyedül! Lehár Ferenc egyike legújabb, vidám operettje: a Végre egyedül lesz a legközelebbi újdonság, amelyet a Színház színház társulata bemutat. A premiere a jövő hét vasárnapján lesz.

Lorber Bernáth modern gépekkel berendezett
ékezer és aranyáru készítő műterme
f. évi augusztus 1-én Nagy Sándor-u. 2. sz. a. megnyilt.

APOLLÓ MOZGÓ-SZÍNHÁZ

Szerdán
A golyakalifa
dráma.

Az előadások vasárnap d. u. 8 órákor, hétköznap 6 órákor kezdődnek.

PIGADÓ MOZGÓ-SZÍNHÁZ

Szerdán
A koronatanu
dráma 5 felv.

Az előadások vasárnap d. u. 8 órákor, hétköznap 6 órákor kezdődnek.

ZENE-ÉS MŰVÉSZET

Ritka gyűjtemény for mesjelenni az év karácsonyi idejére. A *Nádor féle karácsonyi Album* 10 ik kötetű, a legpompásabb, a legcsinosabb és a leggyönyörűbb lesz az idei karácsonyi zeneműpiacon. A magyar néma kinézetei zenei javát tartalmazza a legismertebb zeneszerzőktől: Anyos, Erőss, Fráter, Kondor, Kárpáthy dr, Révfy dr és Sis dalai egytől-egyig szépek, magyarosak; a kabaré iradalmá és a könnyebb műfajú muzsika számottevő újdonságának, legismertebb szerepműveitől mintán szerkesztéshez, a kiadó itt is a legjavát adja: Buday, Csörgödy, Erőss, Nádor leheltszerző, főleg dalszövegeiből valósságos kis zenélő csapatok találatok van még benne sok magyar bekapcsolás a legnépszerűbbek közül, karácsonyi indulók, Szalondarabok és német bekapcsolások egészül ki a fényesen összeállított gyűjtemény gazdag tartalmát. — Az albumban most megjelent művek nagy része ének és szopránra írt, s így az énekesek is játszhatják. Előjegyzéseket csak november hó 15-ig fogad el a kiadóhivatal, s ajánljuk olvasóinknak, hogy minnél előbb rendeljék meg, mert tekintettel a nagy papírlágyra, az album csak korlátozott példányszámban jelenik meg, s így az előbb beérkező rendelések lesznek előbb elítelve. Az album ára főve 8 korona, köve 10 korona, a postát előzetesen is be lehet adni, ebben az esetben a fűzött albummal postaköltséggel 3 korona, a kötött albummal pedig 11 koronát kell bekapcsolni, vagy lehet utóvéttel is megrendelni a kiadónál, Nádor Kálmánnál, Budapest IV. Károly király ut., vagy bármelyik helybéli könyvtárnál is megkapható.

IGAZSÁG-SZOLGÁLTATÁS

Lengyel Zoltán dr védence. A nagyváradai pályaudvar környékén arultak kenyeret, kalácsot, mint ma is szokás, az átutazó katonáknak Szatmáry Jánosné és a többi asszony. Tavaly novemberben megérkezett egy katonavonattal a nyolcadik vágyára futott be. Az asszonyok átfutottak a vágányokon, ahol Tarócsky György éppen tolatott. A mosdony elhajtotta Szatmáryné a lábát összelörte. Emiatt elvitte meg a királyi ügyészség Tarócsky György mordernyezetét, aki Lengyel Zoltán dr kép-

viselőt nevezte meg védőjével. A tegnapi tárgyaláson, a melyet Gyenge Béla tanácselnök vezetett, a sértett nem jelenhetett meg, mert csak egy héttel ezelőtt szabadult ki a kórházból s így nem jellelt meg védője, Lengyel Zoltán dr sem, a kti Brauer Oskár dr helyettesített. A bíróság megvárja, míg a sértett teljesen felgyógyul. Jegyű volt ifjabb Szabóborovszky Rósi dr, bírák Jacskovits Gyula és Párus Ferenc, ügyészek dr Bolza Alfonz gróf.

Változások a kir. ügyészségen. Arról értesültünk, hogy a kir. ügyészség ügyészi karában változások várhatók. Farkas István királyi ügyészt Kassára helyezik át saját kérelmére, míg dr Bolza Alfonz gróf királyi ügyészt előrelátólag törvényszéki bírónak nevezik ki Enber Géza helyére. A fiatal generáció tehát egyszerre két ügyészi helyre pályázhat.

SZERKESZTOI POSTA.

B. Z. Vasárnap jönni fog.

Nagyvárad város tanácsának katonai ügyosztálya.

25765—1917. szám.

Hirdetmény.

A m. kir. földművelésügyi miniszterelnök 169.146—1911. II. sz. rendszabály alapján közlirre tessm, hogy a kassai katonai parancsnokság területén létesített lővértékható helyeken, u. m.

Kassán f. évi november 15-én,
Miskolcon f. évi d. c. 8. és 22-én,
Lepszen f. évi d. c. 23-án,
Gyöngyösön f. évi d. c. 5. és 19-én fog a lővérték megállapításáról, átvételéről minden erdő és mezőgazdasági foglalkozó gazdaság és birtokos részt vehet, aki a város polgármestere által kiállított bizonyítvánnyal el van látva.

Lőkereskedők és kővetők az átvételről ki vannak zárva.

Az átvételben megvett lovakért az államkincstár semmi néven nem viselendő felelősséget nem vállal.

Nagyvárad, 1917 november 11.

Eleméry Ferenc
katonai ügyosztály tanácsnok.

ÁLTALÁNOS TAKARÉKPÉNZTÁR RÉSZEVEZÉSI TÁRSASÁG

Nagyvárad, Bémer-tér.

Befizetett részvénytőke **1.000.000 korona.** Elfogad takarékbetéteket könyvecskékre és folyószámlára s azt előnyösen kamatoztatja. Leszámítol váltókat. Engedélyez előnyös feltételek mellett jelzálogkölcsonöket törlesztésekre. Előleget ad érték-papírokra.

ORFÉVA MOZGÓ-SZÍNHÁZ

Szerdán
A bün krónikája
bűnügyi történet 3 felv.

Az előadások vasárnap d. u. 8 órákor, hétköznap 6 órákor kezdődnek.

NYILTÉR.

Karácsonyi árjegyzék!

- Porcellán mozsár, ütővel . . . 8—
- Majolika gyümölcs állvány . . . 8—
- Majolika tálca fogóval . . . 8—
- Majolika cukortartó díszes . . . 8—
- Majolika gyümölcs készlet . . . 8—
- Vizes készlet csiszolt üvegből . . . 8—
- Boros . . . 8—
- Likör . . . 8—
- Söröskészlet színes aranyozással . . . 8—
- Boroskészlet színes . . . 8—
- Vizeskészlet színes . . . 8—
- Likörkészlet színes . . . 8—
- Befőtteskészlet kristály fehér . . . 8—
- Gyümölcs készlet kristály üvegből . . . 8—
- Majolika fali sótartó színes . . . 5—
- Majolika vizeskanecso színes . . . 5—
- Kenyér kosár színes üveggel . . . 5—
- China ezüst cukortartó . . . 5—
- China ezüst gyümölcs állvány . . . 5—
- Majolika virágváza színes . . . 5—
- Majolika virágfák . . . 5—
- Majolika dísz figura . . . 5—
- Porcellán főzőlábos . . . 5—
- Porcellán főzőfák . . . 5—
- Teáskészlet színes aranyozással . . . 25—
- Kávékészlet színes aranyozással . . . 25—
- Feketés készlet színes aranyozással . . . 25—
- Ebédőlkészlet felszerelve, sz. aranyozással . . . 70—
- Hidegfelvágott készlet, sz. aranyozással . . . 25—
- Mosdókészlet színes fin. díszítéssel . . . 25—
- Fali tűkör színes aranyozott kerettel . . . 25—
- Asztali lámpa teljesen felszerelve . . . 25—
- Fűgő . . . 25—
- Teás pohár China ezüst foglaltban . . . 8—
- Teás csésze szin. finom aranyozással . . . 5—
- Kávé . . . 8—
- Köpöcsésze . . . 8—
- Főzőlábos barna tűzálló füllel . . . 8—

Nippek, Figurák, Szent Antal szobrok, Mária szobrok, Szentelt víztartók, Konyhaberendezési cikkek, Képek, Ablak üvegezés.

Eladás nagyban és kicsinyben !!

KOMLÓS TESTVÉREK

üveg, porcellán, lámpa, táblaüveg és dísz műáru nagykereskedés.

Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz.

Telefonszám 372.

Főszervező: **Dr. KRÜGER ALADÁR**   Feladta szervező: **Dr. PAPP ZAROLA**

Meghívás.

A Komádi-i Takarékpénztár Részvénytársaság 1917. évi november hó 24-én délelőtt 11 órakor Komádiban az intézet saját házában rendkívüli közgyűlést fog tartani, a melyre a t. részvényesek tisztelettel meghívóznak.

A KÖZGYŰLÉS TÁRGYAI:

1. A Nagyvárad-i Takarékpénztárral kötendő érdekközösség bejelentése és tudomásul vétele.
2. Két kilépett igazgatósági tag részére a felmentvény megadása.
3. két igazgatósági tag választása, az alapszabályok 19., illetve 30. §-ának értelmében.
4. Egy felügyelő bizottsági tag választása az alapszabályok 32., illetve 34. §-ának értelmében.

Tisztelettel
Az igazgatóság.

Gyermekéről,

és maga és családja jövőjéről
legjobb gondoskodik az, aki
15-60 éves életkorban
hadikölcsönös életbiztosítást köt.

Készpénzfedezet nem kell.

10000 korona névértékű hadikölcsön-
őrt 20 év alatt összesen befizet:
gyermekbiztosításnál 4936 koronát
életbiztosításnál . . . 5408 koronát
és előbbi elhalálása esete is biztosítva van.

Legjobb tőkebefektetés a hadikölcsönös tőkebiztosítás.

6910 korona készpénjjegyzéssel bizto-
síthat 10 évre 15 évre 20 évre 25 évre
16.500 20.000 25.000 30.000 K-t.

Előbbi elhalálása esetén is az egész tőke
származékos. Mind a három példán-
ban 30 éves életkort vettük alapul.

Részletes felvezetettel szívesen szolgálunk
ATLAS életbiztosító r.-t magyar-
országi vezérképviselősege
Budapest VI., Andrássy-ut 13. Telefon 307.

Nagyvárad kiadottság :
Hegedüs-Hirlapiroda
Rákóczi-ut 2. szám. Telefonszám 13-01.

Biharvármegye alispánjától.
20.100—1917 szám.

Pályázati hirdetmény.

Biharvármegyében az elhalálozás, nyugijazás, illetve előléptetés folytán üresedésbe jött s a törvényhatósági bizottságnak folyó évi december hó 19-én tartandó közgyűlésén választás útján betöltendő, élesdi és ér-
mihályfalvai főszolgabírói állásokra, egy tiszti alügyészi állásra és az ezek betöltése által esetleg üresedésbe jövő állásokra ezennel pályázatot hirdetek.

Mindkét főszolgabírói állás a VIII. fizetési osztálynak megfelelő fizetési illetményekkel, természetbeni lakással és a megállapított terhes átalányokkal, a tiszti alügyészi állás pedig a IX. fizetési osztályban megszabott fizetéssel és Nagyváradon érvényes lakpénzilletménnyel van javadalmazva.

Felhívom mindazokat, akik ezen állásnak valamelyikét elnyerni óhajtják, hogy pályázati kérvényeiket a 125000/1902. B. M. számú körrendelettel kibocsátott Vármegyei Ügyviteli Szabályzat 4. §-ában előírt módon, a törvényben előírt minősítésüket igazoló okmányokkal felszerelve Biharvármegye főispánja, méltóságos Malatinszky Lajos urhoz címezve, hozzám 1917. évi december hó 15-én, déli 12 óráig annyi-
val inkább nyujtsák be, mivel a később beérkező kérvények figyelembe vételét nem fognak.

Biharvármegye szolgálatában állók a fentebb kitett határidőig előttem személyes szóbeli jelentkezés útján is pályázhatnak.

Nagyvárad, 1917. november 11.

Fráter Barnabás
aláírás.

Telefon 1404. Utcai helyiség

MOCSÁRY SÁNDOR

Épület- és díszmű bádogos,
vizvezeték és villanszerelő.

Nagy-Várad, Zöldfa-utca.
Zöldfa-épület.

Villanymotor, írógépek, kerék-
párok, ellenőrző kasszák és
gramafonok szakszerű javítása
és állandó jókarban tartása
Bronzműves, lakatos és mű-
szerész munkák elfogadtatnak.

Biharszentandrás község
előljáróságától.

65/917.

Pályázati hirdetmény.

Biharszentandrás községben meg-
üresedett községi **SZÜLÉSNŐI**
állásra pályázatot hirdetünk. Pályá-
zati kérvények a szükséges okmá-
nyokkal felszerelve **1917. évi no-
vember hó 23-ig** hozzánk nyuj-
tandók be.

A választás 1917. évi november
24-én délután 3 órakor Biharszent-
andrás község házában lesz megtartva.

Ezen állással járó javadalmazás
törvényhatósági jóváhagyástól füg-
gőleg a községi képviselőtestületnek
2/917 kgy. véghatározata alapján

a községi pénztárból évi 240 kor.
készpénzfizetés és 60 kor. lakbér,
valamint háboru tartamára 60 kor.
drágasági pótlék. Felektől háboru
tartamára 10 kor. látogatási díj.

Biharszentandrás, 1917. nov. 4.

Reményi Ferenc
jegyző.

Rojti Gergely
bíró.

ISSAN LIDIA

Előrendel-
tőközpont

NAGYVÁRAD,
Nagy Sándor-u. 1.
Park-szálloda épületében.
Interurbán telefon :
11-53 szám.

A Széchenyi-színház
szüvésznőinek egye-
rtül főszerelője.
Tisztítárokát és átala-
kításokat vállalunk.
Fűzők mérések után a
legrövidebb idő alatt
alkészítetnek.

Hordók

különböző nagyságban

eladóok.

Moskovits Mór és Fia r.-t.-nél
Kolozsvári-utca.